

РЕШЕНИЕ

№ 595

гр. Варна, 17.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, IV СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Тони Кръстев

Членове: Д. Г. Жекова
мл.с. Александър В. Цветков

при участието на секретаря Мария Д. Манолова
като разгледа докладваното от Тони Кръстев Въззивно гражданско дело № 20233100500450 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК и е образувано по въззивна жалба подадена от Х. Д. Н., гр. Варна, срещу Решение № 3924/13.12.2022г., постановено по гр.д. № 2931/2022г. на ВРС, 51-ви състав, в частта, с която е уважен предявеният иск, на основание чл. 422 от ГПК и прието за установено в отношенията между страните, че Х. Д. Н. дължи на „Първа Инвестиционна Банка“ АД, следните суми, за които е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 9207/2021 г. по описа на Районен съд – Варна, а именно: сумата от 1000 евро, представляваща главница по договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б 7692/30.08.2007 г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението в съда – 28.05.2021 г., до окончателното изплащане на задължението, сумата от 504,83 евро, представляваща договорна лихва, дължима за периода от 20.06.2018 г. до 20.01.2021 г., вкл., както и сумата от 4,72 евро, представляваща законна лихва, начислена върху главницата за периода от 10.05.2021 г. до 26.05.2021 г.

Жалбоподателят излага счита мотивите на съда относно настъпване на предсрочната изискуемост са неправилни, тъй като според ищеца кредитът е бил в просрочие от 19.07.2011 г. Посочва се, че съгласно общите условия на банката предсрочната изискуемост е настъпила още през 2011 г., когато е достигнат лимитът на овърдрафта и не е възстановен, или към 2012 г., когато е извършено последното плащане по овърдрафта и след изтичане на

5 дни от същото. Посочва, че на 22.01.2021г. ответникът е получил поканата, с която кредиторът го кани да заплати сумата, изчислена към 02.09.2020 г. в размер на 4 010,87 евро, без да конкретизира в какво се изразява тя. В издадения изпълнителен лист по ч.гр.д. 9207/2021 г. по описа на ВРС били изведени суми, различни от посочените в поканата. Посочва, че между падежа на овърдрафта и предявяване на претенцията пред съда е изтекъл период от близо 12 години, поради което е направил възражение за погасяване по давност на претенциите на основание чл. 110 и чл. 111 от ЗЗД. Посочва, че е направено и възражение за нищожност на клаузите на договора, отнасящи се до определяне и начисляване на лихвите, определени на основание чл. 7 и чл. 8 от договора, което било оставено без уважение.

Въззиваемата страна „Първа Инвестиционна Банка“ АД изразява становище, че въззивната жалба е неоснователна. Относно възражението за изтекла погасителната давност споделя изложеното от първоинстанционния съд, че за главницата по договор за банков кредит е приложима общата петгодишна погасителна давност, считано от крайния срок на договора. Посочва, че в конкретния случай предсрочната изискуемост е надлежно обявена, а исковата молба е заведена преди изтичане на петгодишната погасителна давност. Оспорва се твърдението, че съгласно Общите условия на банката предсрочната изискуемост е настъпила още през 2011 г., а за такава счита датата 10.05.2021 г. Подчертава, че обявяването на даден кредит за предсрочно изискуем е право на кредитора, а не негово задължение и тълкуването на въззивника е погрешно. По възраженията за нищожност сочи, че клаузите относно лихвените условия по предоставения кредит са част от основния предмет на договора и са ясни и разбираеми, съотв. не са неравноправни по смисъла на ЗПП и ЗПК.

В открито съдебно заседание страните чрез процесуалните си представители поддържат изложените в жалбата и отговора доводи.

Въззивната жалба е редовна по смисъла на чл.267, ал.1 ГПК, подадена е в срок от надлежна страна, срещу подлежащ на въззивно обжалване съдебен акт, поради което е допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Правомощията на въззивния съд, съобразно разпоредбата на чл. 269 ГПК, са да се произнесе служебно по валидността и допустимостта на обжалваното в цялост първоинстанционно решение, а по останалите въпроси – ограничително от посоченото в жалбата по отношение на пороците, водещи до неправилност на решението.

Първоинстанционното решение е постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна компетентност, поради което е валидно.

Наличието на всички положителни и липсата на отрицателните процесуални предпоставки във връзка със съществуването и упражняването на правото на иск при постановяване на съдебното решение, обуславя неговата допустимост, поради което въззивният съд дължи произнасяне по съществото на спора.

ВРС е бил сезиран с предявени по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от „Първа инвестиционна банка“ АД срещу Х. Д. Н. обективно кумулативно съединени положителни

установителни искове за приемане за установено в отношенията между страните, че в полза на ищеца съществуват парични вземания срещу ответника за следните суми, за които е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 9207/2021 г. по описа на Районен съд – Варна, а именно: сумата от 1000 евро, представляваща главница по договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б-7692/30.08.2007 г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението в съда – 28.05.2021 г., до окончателното изплащане на задължението; сумата от 2 446.70 евро, представляваща договорна лихва, дължима за периода от 19.07.2011 г. до 09.05.2021 г., включително; сумата от 654.26 евро, представляваща наказателна лихва, начислена за периода от 08.04.2013 г. до 19.07.2015 г., включително; сумата от 4.97 евро, представляваща законна лихва, начислена върху предсрочно изискуемата главница за периода от 10.05.2021 г. до 26.05.2021 г., включително; сумата от 39.88 евро, представляваща годишна такса за поддръжка на карта за 2011 г. и за 2012 г., както и сумата от 27.61 евро, представляваща разноси за връчване на покана за предсрочна изискуемост чрез ЧСИ Н. ДЕ..

Ищецът твърди, че кредитът е усвоен изцяло по банкова сметка на ответника и е в просрочие, считано от 19.07.2011 г. Поради неплащане в срок на задълженията по договора за кредит банката е връчила покана за доброволно изпълнение и е обявила кредита за изцяло и предсрочно изискуем, считано от 10.05.2021 г.

Ответникът е депозирал отговор на исковата молба, с който оспорва предявените искове като неоснователни. Не оспорва, че по силата на сключен с ищеца договор № 51РКО-Б-7692/30.08.2007 г. му е издадена револвираща международна кредитна карта с чип и му е предоставен овърдрафт по разплащателна сметка със срок за ползване на овърдрафта до 30.08.2009 г. Твърди, че едва на 22.01.2021 г. е получил покана, с която ищецът го кани да заплати сума, изчислена към 02.09.2020 г. в размер на 4 010.87 евро. Прави възражение за неправомерност и нищожност на клаузите на чл. 7 и чл. 8 от договора, въз основа на които са начислени лихвите по кредита, и възражение за погасяване по давност на всички вземания по договора за главница, договорна лихва, наказателна лихва, законна лихва и годишни такси за поддръжка на картата.

След съвкупна преценка на доказателствата по делото, съдът приема за установено следното от фактическа и правна страна:

В производството пред ВРС е прието за безспорно и ненуждаещо се от доказване, че на 30.08.2007 г. между страните е сключен договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б-7692/30.08.2007 г. при Общи условия, което се потвърждава и от приложения двустранно подписан договор.

Жалбоподателят не оспорва факта, че изцяло е усвоил предоставения му банков револвиращ кредит като е ползвал овърдрафт по картовата си сметка в размер на 1000 евро. Съгласно договора между дстраните срокът за ползване на овърдрафта е до 30.08.2009 г., като е уговорено автоматично му подновяване при условията и по реда на приложимите

Общи условия на банката. Според чл. 36.1. от ОУ от 2007 г. и чл. 19.1.1. от ОТ от 2020 г. срокът за ползване на овърдрафта се удължава автоматично всеки път за нов едногодишен срок, при условие че никоя от страните не е уведомила другата за прекратяване на договора в посочен срок преди изтичане на текущия. При продължаване срока на овърдрафта банката подновява и срока на валидност на картата служебно, като издава нова карта – чл. 36.4 от ОУ от 2007 г. и чл. 20.1.1. от ОУ от 2020 г. В договора и ОУ подробно са разписани условията за ползване и погасяване на предоставения овърдрафт, гратисен период със срок до 45 дни, в който банката не начислява лихва върху дебитното салдо по картовата разплащателна сметка, приложимите след изтичане на гратисния период ГЛП в размер на 16 % за извършване на безналични плащания на ПОС терминал и 18 % за всички останали трансакции, както и наказателна лихва в размер на договорения лихвен процент с надбавка от 12 % при неплащане на месечна погасителна вноска или надвишаване на разрешения кредитен лимит.

Установено е от приложената по делото покана от 02.09.2020 г., че ищецът е отправил до ответника уведомление за предсрочна изискуемост на процесния кредит, което е връчено лично на адресата на 22.01.2021 г. чрез ЧСИ Н. ДЕ. с рег. № 807 при КЧСИ. Този факт също не се оспорва от жалбоподателя.

Районният съд е приел, че по отношение на вземането за договорна възнаградителна лихва и за наказателната лихва (неустойка) е приложима кратката тригодишна погасителна давност по чл. 111 от ЗЗД, тъй като същите представляват периодично плащане. Същото съдът е приел и по отношение на претендираната годишна такса за поддържане на кредитната карта, като таксата е изискуема в началото на всяка година от издаването на картата, респ. от тогава тече и тригодишната погасителна давност. Съответно, съдът е приел, че са погасени по давност вземанията на ищеца за начислена договорна лихва за периода от 19.07.2011 г. до 21.05.2018 г., вкл., наказателна лихва за периода от 09.04.2013 г. до 20.07.2015 г., вкл., както и начислени годишни такси поддръжка за 2011 г. и 2012 г. и е отхвърлил исковете в тази им част. В отхвърлителните части решението на ВРС не е обжалвано и е влязло в законна сила.

Спорен между страните във въззивното производство е въпросът за датата на настъпване на изискуемостта на вземането за главница и съответно дали е изтекла общата петгодишна давност по чл. 110 от ГПК, считано от настъпване на изискуемостта по отношение на това вземане. Другият спорен въпрос е за основателността на претенцията за договорна лихва, която не би била дължима в случай на погасяване на вземането за главница по давност, както и в случай, че клаузите на договора, уреждащи нейната дължимост, са нищожни поради тяхната неравноправност.

Неоснователно е оплакването на жалбоподателя, че изискуемостта на кредита е настъпила още през 2011 г., когато е достигнат лимитът на овърдрафта и не е възстановен, или към 2012 г., когато е извършено последното плащане по овърдрафта и след изтичане на 5 дни от същото. Видно от представения договор за кредит и общите условия, страните са уговорили автоматично подновяване на срока на договора за нов едногодишен срок в

случай, че никоя от страните не е заявила желание за прекратяване на действието на договора, без да е предвиден краен срок, до който това подновяване се прилага. Не се установява по делото която и да било от страните да е отправила до другата уведомление за прекратяване на договора преди изтичане на текущия срок, поради което и на основание чл. 36.1 от ОУ от 2007 г., респ. чл. 19.1.1 от ОУ от 2020 г., срокът за ползване на кредитния лимит (овърдрафта) е продължаван автоматично всяка година до 2021 г., вкл. (в този смисъл Решение № 50186 от 16.11.2022 г. на ВКС по гр. д. № 4472/2021 г., III г. о., ГК).

От друга страна, съгласно разясненията, дадени в т. 18 от ТР № 4/2013 г. от 18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК, независимо дали в договора за кредит е налице такава уговорка или не, предсрочната изискуемост не настъпва автоматично. За да настъпи такава е необходимо да е осъществен предвидения в договора фактически състав, даващ основание на кредитора да иска плащане на цялото вземане преди срока, както и кредиторът изрично да заяви, че обявява кредита за предсрочно изискуем, като правните последици настъпват от момента, в който волеизявлението на кредитора достигне до длъжника.

Следователно, не са налице основания да се приеме, че падежът на вземането за главница е настъпил преди обявяването на кредита за предсрочно изискуем и достигането на това волеизявление до длъжника, което безспорно е станало на 22.01.2021 г. От тази дата, до датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК в съда – 28.05.2021 г., не е изтекла приложимата за главницата обща петгодишна давност.

Задължението за възнаградителна лихва е предвидено в клаузата на чл. 7 от договора за кредит, според която кредитополучателят дължи годишна лихва върху пълния размер на непогасените суми в размер от 16 %, приложим за извършване на безналични плащания на ПОС терминал, и 18 % за всички останали трансакции. Клаузата за възнаградителна лихва по чл. 7 представлява насрещна престация по договора, поради което съгласно чл. 145, ал. 2 от ЗЗП Преценката за неравноправност не включва съответствието между цената или възнаграждението, от една страна, и стоката и услугата, която ще бъде доставена или извършена в замяна, от друга страна, при условие че тези клаузи на договора са ясни и разбираеми. Процесната уговорка е ясна и разбираема. Лихвата е във фиксиран размер на годишна база и представлява възнаграждение на банката за ползвания кредитен ресурс и се дължи след изтичане на 45 дневен гратисен период от ползване на средствата по главницата, т.е. кредитополучателят не би дължал никаква лихва, ако погаси ползвания кредит под формата на овърдрафт по банковата си сметка преди да изтекат 45 дни от датата на извършеното от него плащане на ПОС терминал или друга извършена трансакция. Не са нарушени и изискванията на чл. 33 от ЗПК, доколкото уговорените лихви не водят до надвишаване на допустимия годишен процент на разходите по договорите за потребителски кредит съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК.

ВРС правилно е приложил краткия тригодишен давностен срок за дължимите възнаградителни лихви и съответно е уважил иска само за непогасената по давност част от това вземане.

С оглед на гореизложеното, обжалваното решение ще бъде потвърдено като правилно като въззивният съд препраща и към мотивите на ВРС на осн. чл. 272 от ГПК.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК, с оглед изхода на делото и предвид направеното искане, в полза на въззиваемата страна следва да бъдат присъдени направените в настоящото производство разноси в размер на 100 лв. за юрисконсултско възнаграждение, определено от съда по реда на чл. 78, ал. 8 ГПК във вр. чл. 37, ал. 1 от ЗПП вр. чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 3924/13.12.2022г., постановено по гр.д. № 2931/2022г. на ВРС, 51-ви състав, в частта, с която е уважен предявеният иск, на основание чл. 422 от ГПК и е прието за установено в отношенията между страните, че Х. Д. Н. дължи на „Първа Инвестиционна Банка“ АД, следните суми, за които е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 9207/2021 г. по описа на Районен съд – Варна, а именно: сумата от 1000 евро, представляваща главница по договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б 7692/30.08.2007 г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението в съда – 28.05.2021 г., до окончателното изплащане на задължението, сумата от 504,83 евро, представляваща договорна лихва, дължима за периода от 20.06.2018 г. до 20.01.2021 г., вкл., както и сумата от 4,72 евро, представляваща законна лихва, начислена върху главницата за периода от 10.05.2021 г. до 26.05.2021 г.

В останалата част решението на ВРС не е обжалвано и е влязло в законна сила.

ОСЪЖДА Х. Д. Н., ЕГН *****, с адрес: ****, да заплати на „Първа инвестиционна банка“ АД, ЕИК 831094393, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Д.Ц.“ № 37, сумата от 100,00 лв. (сто лева), представляваща сторени в производството пред ВОС съдебно-деловодни разноси, на основание чл. 78, ал. 3 и ал. 8 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на касационно обжалване съгласно разпоредбата на чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____